

DYSLIPIDÆMI

600.000 danskere er i lipidsænkende behandling

Er det de rigtige der i behandling?

Er behandlingen optimal?

Hvor tit skal de kontrolleres?

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

ÅRSAGER TIL DYSLIPIDÆMI

Dyslipidæmi ses ved

Diabetes mellitus (type 1 og type 2)

Hypothyreose

Nyreinsufficiens, nefrotisk syndrom

Lever sygdomme (Kolestase)

Række sjældnere sygdomme

Cushings sygdom - LED Protein-tabende gastroenteropati

Dyslipidæmi ses ved Lægemidler

Steroid - Østrogener - Betablokkere - Diuretika

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

UDREDNING VED DYSLIPIDÆMI

Anamnese

Familiær hyperkolesterolæmi

Medicin

Alkohol

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

UDREDNING VED DYSLIPIDÆMI

Rutineundersøgelser før lipidsænkende behandling:

- TSH
- ALAT og basisk fosfatase
- Serum-kreatinin
- Albumin i plasma
- Blodglukose
- Urin testes for protein.

Specialuddannelsen Forebyggelse 2011

LIPIDPROFIL - FASTE ?

Af praktiske grunde vil man ofte måle totalcholesterol, LDL- og HDL-cholesterol og triglycerid på ikke-fastende patienter, som er i konsultationen, hvor man ønsker en risikoprofil.

Hvis man da finder forhøjet triglycerid tages der nye faste blodprøver

Specialuddannelsen Forebyggelse 2011

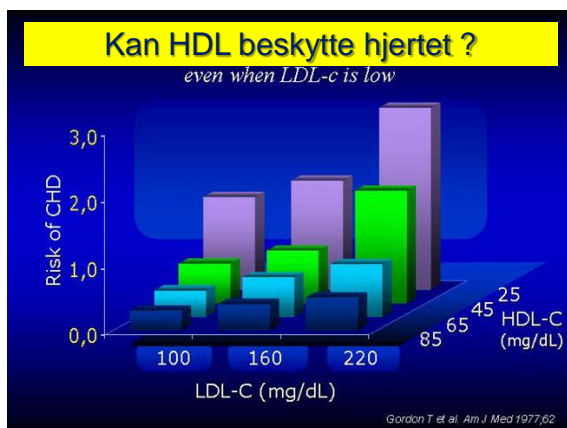

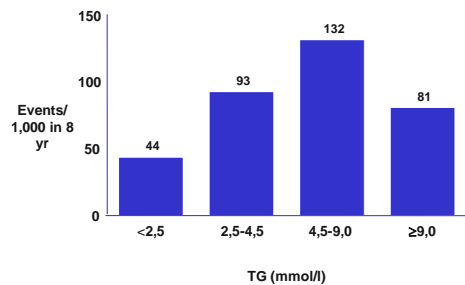

Betyder triglyceriderne noget ?

Assmann G et al. *Am J Cardiol.* 1992

TYPER AF DYSLIPIDÆMI

Isoleret hyperkolesterolæmi

Typisk LDL forhøjet

Kombineret dyslipidæmi

Let forhøjet LDL+ TG 2-10 mmol+ lavt HDL

Svær triglyceridæmi

TG > 10 mmol

Der skal foreligge 2-3 målinger med 1 uges

mellemlum

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

BEHANDLING AF DYSLIPIDÆMI

Kostomlægning kan reducerer LDL med 10-15%

Individuelt meget store forskelle (eksempel)

Patient information...

Motion giver en lidt mere hensigtsmæssig profil

Rygning ingen indflydelse på kosteroltal

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

EFFEKTEN PÅ LDL

	% Reduction	
Statiner	20-50%	} Dose dependent
Anion bytere	15-25%	
Nikotinsyre	15-30%	

Specieuddannelsen Forebyggelse 2011

EFFEKTEN PÅ TRIGLYCERIDER OG HDL

	HDL-C	Triglyceride
Nikotinsyre	↑ 10-25%	↓ 20-50%
Fibrates	↑ 10-25%	↓ 20-50%
Statiner	↑ 5-10%	↓ 10-25%
Anionbytere	↑ 3-5%	↑ 0-20%

Specieuddannelsen Forebyggelse 2011

BEHANDLINGSSTRATEGI

Isoleret hyperkolesterolæmi

Kost + statin

Ezetrol + anionbytere+nikotinsyre

Kombineret dyslipidæmi

Kost + statin/fibrat

Nikotinsyre+ezetrol

Svær triglyceridæmi

Diæt + fiskeolier + fibrat

Nikotinsyre

Specieuddannelsen Forebyggelse 2011

BEHANDLINGSSTRATEGI

Ved primær hyperkolesterolæmi:

Simvastatin 40 mg

Ved vedvarende LDL over 3,0 mmol/l ændres til:

Atorvastatin 40-80 mg
(Crestor 10 mg - 40 mg)
(Statin + Ezetrol 10 mg)

Ved kombineret dyslipidæmi:

Gemfibrozil 600 mg x 2 + simvastatin 40 mg

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

BEHANDLINGSSTRATEGI

Den relative behandlingsgevinst er uafhængig af den absolutte risiko og udgangsværdien for LDL

Den absolutte risikoreduktion er størst for patienter med den største risiko

Der er sammenhæng mellem faldet i LDL og gevinst

Gevinsten øges med behandlingens længde

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

KOLESTEROLHYSTERIET.....

Cochrane review: Risk ratio of major events with statins in lower-risk primary-prevention patients

Outcome	Risk ratio (95% CI)
Total mortality	0.83 (0.73-0.95)
Fatal and nonfatal CHD events	0.72 (0.65-0.79)
Fatal and nonfatal stroke	0.78 (0.65-0.94)

No excess in combined adverse events, cancers, or specific biochemical markers were found.

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

HYPERTENSION

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

UDREDNING AF PATIENTER MED HYPERTENSION

Er hypertensionen sekundær?

Sekundær hypertension findes hos under 5%.

Foreligger der organpåvirkning?

Hvordan er den samlede risikoprofil?

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

UDREDNING VED HYPERTENSION

Sekundær hypertension max. 5%

Nefrogen hypertension er den hyppigste årsag (ca. 4%)

Renovaskulær hypertension (Nyrearteriestenose) er den næsthypigste

Endokrin hypertension er meget sjælden (få promille). Hyppigst er primær hyperaldosteronisme, fæokromocytom og Cushings syndrom.

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

UDREDNING - HYPERTENSION

Urin-stiks for hæmoglobin og protein
Se-elektrolytter og se-kreatinin
Mikroalbuminuri

Lipidprofil
Faste-BS

Elektrokardiografi (9 afledninger)

Ekkokardiografi: kliniske tegn på hjertesvigt og usikker
behandlingsindikation
Rtg. af thorax: kliniske tegn på hjertesvigt
Renografi er sjældent indiceret
oftalmoskopi ved svær hypertension og < 60 år

Specialuddannelsen Forebyggelse 2011

YDERLIGERE UDREDNING FOR SEKUNDÆR HYPERTENSION BØR OVERVEJES VED

Ved behandlingsrefraktær hypertension
(> 3 præparater)

Hos yngre patienter (< 40 år)

Ved meget højt blodtryk ($\geq 180/110$ mmHg)

Specialuddannelsen Forebyggelse 2011

INDIKATIONER FOR HJEMME-BT

- 1: Nydiagnosticeret hypertension uden organskade
- 2: Mistanke om konsultationshypertension
  - misforhold mellem højt blodtryk og fravær af organskade
  - varierende/grænseforhøjede blodtryk
- 3: Tidligere påvist konsultationshypertension
- 4: Behandlingsresistent hypertension
- 4: Mistanke om maskeret hypertension
  - grænseforhøjet blodtryk
  - misforhold mellem normalt BT og tilstedeværelse af organskade
- 5: Mistanke om natlig hypertension (kun døgn BTmåling relevant)
- diabetes, nefropati, autonom neuropati
- 6: Symptomer på hypotension (kun døgblodtryksmåling relevant)
- 7: Blodtrykskontrol når konsultationsblodtrykket er velbehandlet

Kun ved AFLI er hjemme-blodtryksmålinger ikke indiceret

Specialuddannelsen Forebyggelse 2011

PRAKTISK BLODTRYKS BEHANDLING UKOMPLISERET HYPERTENSION

- Dokumenteret gevinst
- Sikkerhed
- Dosis responskurve/bivirkninger
- Comorbiditet
- Compliance
- Pris
- Erfaring
- .....

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

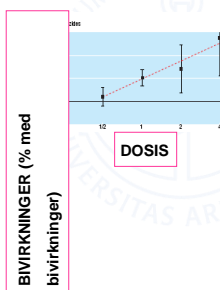
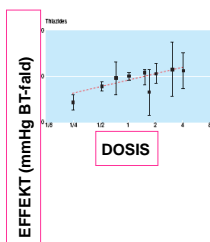

Metaanalyse – 354 kliniske undersøgelser

INSTITUT FOR FOLKESUNDHED
RESEARCH CENTER FOR PREVENTIVE HEALTH
ARHUS UNIVERSITY

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

PRAKTISK BLODTRYKS BEHANDLING UKOMPLISERET HYPERTENSION

- Dokumenteret gevinst
- Sikkerhed
- Dosis responskurve/bivirkninger
- Comorbiditet
- Compliance
- Pris
- Erfaring
- .....

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

PRAKTISK BLODTRYKS BEHANDLING UKOMPLISERET HYPERTENSION

Opstart
A (ACE eller AIIA) eller C (Ca+ specielt ved ældre)

Algoritme
A+D+C eller ældre C+A+D (ældre)

Titring - hurtig 2-4 uger per trin

Doseringvejledning
ACE og AIIA gå op til maksimal dosis
Ca+, diuretika og betablokker brug lav/moderat dosis

Ved BT over 20 mmHg fra mål start kombinationsbehandling

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

HVORFOR KOMBINATIONSBEHANDLING?

Monoterapi sænker i gennemsnit blodtrykket med 10 mmHg systolisk

Mere end 60% af hypertensionspatienterne kræver mere end et stof for at nå i mål

Kombinationer i en tablet giver højere complians

Kombinationer i en tablet er billigere

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

HVAD ER BEHANDLINGSMÅLET?

At reducere sygelighed og dødelighed!

Optimalt blodtryk < 120/80 mmHg

Ukompliceret < 140/90 mmHg

Diabetes < 130/80 mmHg

Tidligere AMI - 130/80

Apopleksi < 130/80 mmHg

Nyresygdom < 120/80 mmHg

Specialeuddannelsen Forebyggelse 2011

OPSTART AF BEHANDLINGSFORLØB

Primært ved Læge:

1. Klarlægge behandlings mål.
2. Prioritere indsatsområder.
3. Afdække behov for patientuddannelse
3. Vælge behandlingsform.
4. Afdække behov for ekstern samarbejdspartner
5. Aftale og beskrive kontrolprogram.

Specieuddannelsen Forebyggelse 2011

KONTROL

Klart definere indhold i henhold til guidelines.

Afklare antal af kontroller, hyppighed og hos hvem

Skriftlig manual, gerne modulbaseret, opbygget af den personalegruppe som har det enkelte kontrolbesøg.

"Magte individualisering"

Fokus på tværfaglighed/teamwork

Specieuddannelsen Forebyggelse 2011

ÅRSKONTROL AFTALT FOREBYGGELSESKONSULTATION

Velbefindende uden tegn CVD, ingen bivirkninger
BT suboptimalt behandling. Lipider optimale
Ikke ryger, kosten omlagt, motion begrænset

Medicinsk behandling
Amlodipin 5 mg samt ramipril 5 mg, Simva 40, ASA

Fastholder mål
BT <140/90 LDL<3.0

2 årlige kontroller 1 ved læge 1 ved sygeplejerske

Aftaler - mere fokus på motion - har selv ideer
øges i ramipril 10 mg
Kontrol af BT 4 uger evt supplerer med ramipril comp

Specieuddannelsen Forebyggelse 2011
